

דבר אל הדור השני

דברים שנאמרו בכינוס קבוצות השלמה בבית אלפא

מאת מאיר יערי

דור המייסדים באותה העקשנות, שבה נאבק הוא עכשיו על הרציונות ההיסטורית ועל הבטחת הדור השני לתנועה.

מה בין מספר לבין אידיאולוג?

ואופייני הדבר, איך, משתקפת היאבקות דור המייסדים בעיני מספר כשרוני מאנשי הדור השני — אנשי ההשלמה. קמו לדור הזה מספרים ולסיפוריהם יש אפילו משהו מבושם ימתנופה כובשת. משה שמיר כתב סיפור ששמו „הקילון” סיר ה-12” ובו מתגלגלת שיחה בין אב מהעלייה השלישית לבין בן מהדור השני — דורה השלמה. בסיפור הזה שוקל למטרפסיה איש הייעוד כהעלייה השלישית. הוא מובא כדמות עסקנית מאוד

כאיהודה. הריהו כגוף זר שמצווה להיפטר ממנו. תביעתו והטפתו היא כצליל צורם באגדה הרומאנטית של מרדפי חוויות. הוא לא יצר לא ליכד ולא השריש — הוא הפריע לאידיליה. במרכז החוויה הקיבוצית הועמדו אב ובן ששניהם דומים כתאומים. הבן הוא כתפוח טיף נפל הרחק מעצו. האב מהייליה השלישית והבן משנת 1944. שניהם פלחים שהתאהבו ומתאהבים, שהתפלספו ומתפלספים באופן אגוצנטרי. מה האב שנא בשעתו איש הייעוד, רדף אחרי חוויות אכזריות והתפלסף אף הבן ככה: אף הוא ממשיך באותו התלם של התאהבות והתפלספות אגוצנטרית. גב הוא היה ברצון מתפטר מצו התנועה ומאנשי הייעוד. הוא חרם על החזרת הרומאנטיקה של ימים ולילות. ומעשה שטן את התבטול האנאכרוני הזה ניסה להימנעו בימי מיבחן דברים דווקא אותו האיש, אשר מקובל כלוחם להילת המשמרת הראשונה ולרציפות היסטוריה בתנועתנו איש יאורוגיה לחוד וספורת יהוד. כנראה שכך נאה וכך יאה למספר יודרני שיעמיד עצמו מהצד ככסתכל, הנותן לדמויותו ילידי רוחו ופרי עטו — שיעשו וידברו ככל העולה על רוחם, שהעט יוליך איתו. תחת שהוא יוליך את עטו, זו צריק, כנראה להיות הסימן המובהק לחופש היצירה. לאמתו של דבר: היו אמנם מרדפי חוויות בעליה השלישית אולם לא תינות התאהבותם והתפלספותם הניקרה השתרשה יצירתנו, עמדה בכיר מיבחניה והגיעה עד הלום

החוט המשודש

שלושה יסודות היו מהווים את החוט המשולש והם מהווים איתו עד היום: עבודה, חברה, חיון. באווירה הרומאנטית של לבטינעורים, היו היסודות הללו (המשך בעמוד 3)

הושלמה: מאו פנינו אליכם. וחינו ופנינו. בוגיעה, שהעמיסו על עצמכם את התפקיד של הקמת הדור השני ביצירתנו הקיבוצית, ורק היום זכינו לחיוב מרצון ולכרעה מתוך חירות, ללא התערבות מבחוץ. והרי שבע שנים הבדילו גם בין בואנו ארצה, בשנת 1921, עד לתאריך של ייסוד הקיבוצ הארצי ב-1927. גם לנו היה זורמי דבר. שבע שנים עברו מיום בואנו, עד אשר התכנסו בשנת 1927 שרידי העלייה הראשונה של 250 איש רק אחרי ששבע גפלו וקמו. השמיעו הם את ההגה שלהם.

הקיבוץ הזה — הקיבוץ הראשון של תנועתנו בארץ — לא היה בין מייסדי הקיבוץ הארצי: הוא לא עזר כוח להתלכד לקולקטיב רעיוני והתפצל לטלוסה ראשים פוליטיים. כאשר הצענו ב-1924 לצאת לתנועה בגולה ולהקים אירגון ארצי של הקיבוצים בארץ, באו אלינו חברי קיבוץ בית אלפא, מאלה השנים כיום למכאן ולשמאל וטענו יעומתנו: למה לכם קולקטיביות רעיונית ואחדות פוליטית? הבה נייסד קיבוץ ארצי על השותפות בהגשמה בארץ וכי הניקה לתנועה החינוכית בגולה ומלבד זאת — אינו לאלוהינו! הוויכוח היה קשה וממושך. כשייסדנו את הקיבוץ הארצי נמצאו בדוחק בקיבוצים, השוכנים כיום במשמרת העמק ובמחביה, אותם 70 אחוזי חבריהם, יצירתי לא יסור המצע הרעיוני שלנו. אנשי חופשי הפרט טענו גם אז כי כופים עליהם הרעיונות, לא היו בדינו שום אמצעי כפייה. מתנכח הדבר! באנו עם תביעה לאטיגורית. היתה זו היאבקות עד הסוף: או שיכריעו נגדנו או שיכריעו בעדנו ללא טיור. בקושי כרינו אז לפונדק אחד את שרידי דעייה הראשונה שלנו ומשכרנו מסנו אותם לפינדק אחד ומשנוצר הקולקטיב הרעיוני של התנועה, עיי צריכים היינו לעבור דרך ארוכה, עד שהקולקטיביות הרעיונית נבלעה בדם כהכרח פנימי

לא תמיד מתפקדת הדימוקראטיה שלנו כסדרה — גם כיום. לא תמיד הקיבוצים שלנו הם נר יא אקטיבי להכרעות פוליטיות שהזמן גרמן. ולא פעם כאילו חיים לנו מהקרקע יש ומתרופף האקטיביזם אבל על דבר אחד אין עוררין: יין הכיבוש ב„משמר” הוא ביטוי באמן לדעת כלל התנועה. אנו חשים, כי תורתנו בהפכה כאילו לטבע שני של חברינו. ואין ספק, כי בכך טמונה הערובה לעמידתנו יאיתנה. הקולקטיביות הרעיונית היא הדישג העיקרי בו אנו יכולים להתברך. בה פינהויות להצלחת יצירתנו ומלחמתנו. על הבטחת הקולקטיביות הרעיונית נאבק או

אנו מסכמים תקופה של השלמת המשמרת הראשונה של הקיבוצים ילידי משמרת צעירה מתוך התנועה החינוכית בארץ ישראל. גס זיימה פרשת ההשלמה מתוך גוד „השדה” אך אתה לא נסתיימה פרשת קבוצות ההשלמה. היא תימך ותימשך! ומקווה אני, שהיא תעלה על שלב שני — על שלב של תנועה עצמאית. אני מקווה, כי מכאן ואילך לא רק אנחנו מדור המייסדים, נהיה בתובעי הרציפות ביצירה הקיבוצית. כול זמן שרק אנחנו תבענו, היתה זאת תביעה מלמעלה. מה שנראה בעינינו כהכרח לאיגונה, נראה בעיני רבים מכס כצו התנועה, שכופים אותו הרעיונות. והנה הפעם זכינו לכך, שקבוצות ההשלמה מגוד „השדה” החליטו על דרכן פה אחד ובלי התערבות מבחוץ. קול מצפוני לם החליף את צו התנועה. הפעם דגכם משוכנעים. כי זאת היא הדרך. ואם תבואו אתם אל התנועה דחינוכית ואם תסבירו אתם, איך ולמה הגעתם לכך, לא ייתכן שלא תחול אותה תמורה רעיונית. שלה מצפים אנו זה שנים.

עד כה נאבקנו עם היסוסים, לביטים ורתיעות. כד שעניין ההשלמה או הקמת הדור השני בקיבוץ, הגיע למדרגה של חיוב מרצון ולכרעה עצמאית. דיינו עדים לתהייה, שהיה אופייני לכול דור ולכול מעשה חלוצי בצעדיו הראשונים. כך מתחילה, כנראה, כול תנועה חלוצית. פועלת כאו, כנראה, איו חיקיות אימאננטיות. התורה הנראית כהכרח לאיגונה לדור המייסדים, הופכת אך לאט לנחלת הרבים. היא מופיעה בראשיתה כתביעה קאטיגורית, שכאילו כופים אותה, עד שמודים בה ועד שהיא נהפכת לדבר של מנפון צו התנועה” הנהפך להכרח פנימי של דור המגדלים, תורה שמקיימים אותה בשמחה — רק הם ישרישו, רק הם ינצחו. כך נתקבלה התורה בישיאל, כפו אותה עד שהודו בה. על דור המידבר נגזר למות. גם אחר כך לא תמיד קיימו אותה בשמחה. היא צריכה היתה לעבור תמיד בין הריהותיכחה והרהיברכה.

זוהי דרך קוצים של תנועה מהפכנית. מי שעוקב אחרי שנות הייסוד של המפלגה הבולשביסטית, יודע, באיזו קנאות אכזרית חושלו החוליות הראשונות, באיזו קפדנות שקדו על הקמת הדפוסים האירגוניים, באיזו עקשנות שמרו על היכודות העיוניים. הדרך מלווה משיברים, סטיות ורתיעות. בדור המידבר נופלים רבים. לאטיגורית מתחלשות החוליות, עד שמובטחת השרשרת של הרציפות בהיאבקות ההיסטורית.

על רציפות היסטורית

גם אנו עברנו דרך קוצים ועד כשיו נאבקים אנו על הרציפות היסטורית בתנועתנו. שבע שנים יירו מזמן שהועלתה סיסמת

